

УДК 796.5:1

Родіна Т. В.¹, Повзло О. М.²

¹ студ. гр. МТУ-147 ЗНТУ

² канд. філос. наук, доц. ЗНТУ

ТУРИЗМ ЯК СПОСІБ ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ СВІТУ

У філософії пізнання, гносеології туризму немало проблем, які аналізуються тільки філософськими засобами, поняттями: "суб'єкт", "об'єкт", "сенс", "сутність", "пізнання", "практика", "істина". Мандрівники існують з тих давніх пір, як людина почала досліджувати світ, розширювати його межі і змішуватися з іншими культурами. Люди люблять пізнавати, і коли людині стає тісно серед звичних речей - вона йде або їде до інших країн на пошуки чогось нового. Кожному з нас цікаво побачити, як живуть інші люди, і чим їх життя відрізняється від звичного нам.

В зв'язку з цим філософський підхід до туризму передбачає застосування основних методів пізнання і пояснення різноманітних ланок туристського процесу. Відповідно до цих методів у філософській теорії туризму формуються структурні розділи, сукупність яких забезпечує її системну гносеологічну цілісність. Ідеться про історико-філософську традицію. У її межах виникали і розвивалися філософсько-гносеологічні погляди мислителів різних епох і наукових шкіл на сутність подорожей, мандрівок.

У філософії і у подорожей спільне коріння - це перша філософська категорія пізнання - дивування. Глибинним джерелом мандрівництва є цікавість, бажання побачити нове, збагнути світ природи і світ людей. Розвинуте почуття дивування в усі часи спонукало людей до філософування, а подорожі завжди були засобом задоволення дивування, давали допитливій людині нові враження. Подорожі розширювали межі знайомого, збагачували життєвий, культурний досвід людини і людства плідним і перспективним знанням про нові можливості опанування світу. Давньогрецький історик Геродот доповнив науку про подорожі критерієм оцінювання істинності побаченого. Дивування, як джерело інтересу, потягу до мандрівок, завжди супроводжується різноманітними міфологемами, що надають подорожам особливого колориту, посилюють бажання відвідати окутані міфами пам'ятки культури та історії. Оцінюючи інформацію про об'єкти свого інтересу, Геродот зауважив: "Я зобов'язаний повідомити все, що мені говорять, але вірити усьому не зобов'язаний".

Серед фундаментальних ідей, які утворили концептуальну основу філософської рефлексії туризму, є ідея, за якою саме в подорожі реалізується така визначальна характеристика людини як тяжіння до свободи. Прагнення

вирватися з рутинного буття, зустрітися з незвичайним, цікавим - одна із сутнісних ознак філософського пізнання туризму.

Людина, яка пізнає, не лише слухає, читає і спостерігає, а й особисто інтелектуально розшифровує зміст пам'яток історії, шедеврів архітектури, витворів природи. Тим самим вона освоює їх, робить своїми. Пізнаючи світ іншого, людина водночас уявляє собі варіанти свого культурного середовища, визначає особливості свого буття, порівнює його з життям інших людей. Наприклад, феноменологія туризму своєрідно відображає проблеми значення, смислу, оцінки туристської практики, їх усвідомлення і допомагає фахівцю в сфері туризму розшифровувати смислові значення об'єктів туристського інтересу. Наприклад, справжній турист істотно відрізняється від номадного блукача. Ця відмінність зумовлюється свідомим бажанням одержати нові переживання, певну насолоду, а також наявністю у його мандрівних траєкторій постійної точки відліку, якою є його дім. Свідомі учасники туристських подій відчують себе причетними до творення суспільного простору цивілізованого людського єднання, в якому людина не чужинець, а законний житель, господар. На відміну від нього блукач позбавлений кінцевого пункту свого призначення: він усюди чужий і бездомний. Таким чином, наукові дефініції туризму, як своєрідний спосіб пізнання світу. Вони дають змогу відокремити справжнього мандрівника, який подорожує вільно і свідомо, від тих, хто переміщується світом стихійно, блукає безцільно або подорожує, керуючись меркантильними міркуваннями.